

Instytut Pamięci Narodowej - Archiwum

<https://archiwum.ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/147125,Toledo-briefing-prasowy-To-miejsce-kryje-wiele-tajemnic-Jestesmy-tu-po-to-aby-je.html>
07.04.2026, 09:50

Toledo (briefing prasowy): To miejsce kryje wiele tajemnic. Jesteśmy tu po to, aby je wyjaśnić

W czwartek (15 lipca) w miejscu prowadzenia prac poszukiwawczych na terenie dawnego Więzienia Karno-Śledczego Warszawa III (tzw. Toledo) odbyła się konferencja prasowa z udziałem prof. Krzysztofa Szwagrzyka, wiceprezesa IPN, dyrektora Biura Poszukiwań i Identyfikacji IPN. Podczas spotkania poinformowano o odkryciu kolejnych szczątków ofiar, które zostały bezimiennie pogrzebane na terenie.

Poniżej publikujemy treść wystąpienia prof. Krzysztofa Szwagrzyka:

- Znajdujemy się dziś na warszawskiej Pradze, przy ul. Namysłowskiej. Jesteśmy na obszarze, który kiedyś nazywany był ogrodem więziennym. To tutaj przez długi czas po wojnie więźniowie osadzeni w budynku, którego już dzisiaj nie ma, uprawiali warzywa. Wiemy to z pewnych relacji, że teren tego ogrodu to także miejsce, gdzie grzebano ofiary systemu komunistycznego. O tym mówili więźniowie.

Odkrycie kolejnych szczątków

- Działania, które Instytut Pamięci Narodowej wykonuje na tym terenie już drugi rok rozpoczęliśmy wiosną ubiegłego roku, w narożniku dawnego więzienia znajdującego się za mną. Wówczas w miejscu, które było miejscem egzekucji, ale także tuż obok tego miejsca i za murem więziennym odnaleźliśmy szczątki 19 ludzi. Nie mamy wątpliwości, że są to ofiary systemu komunistycznego. To ludzie straceni bądź zmarli w tym więzieniu w latach 40. W ubiegłym tygodniu rozpoczęliśmy kolejny etap naszych działań właśnie na obszarze dawnego ogrodu więziennego odnajdując szczątki jednego człowieka. To mężczyzna w wieku 35-45 lat, którego pogrzebano w małej, płytkiej jamie grobowej. Dziś możemy powiedzieć, że mamy szczątki kolejnych trzech osób. W dwóch przypadkach mamy do czynienia ze szczątkami bardzo młodych ludzi, w wieku około 19 - 20 lat, podobnie pogrzebanych w bardzo płytkich jamach

grobowych. Sposób ułożenia tych szczątków wskazuje wyraźnie, że to kontynuacja sekwencji grobów, o których mówiłem państwu przed chwilą. Z lewej strony mamy kolejne szczątki ludzkie, bardzo płytko pogrzebane. Sądzymy, że one zostały tam przeniesione z miejsca pierwotnego, czyli prawdopodobnie z obszaru, na którym w tej chwili stoimy. Natrafiono na nie prawdopodobnie w poprzednich latach, przy kopaniu kanalizacji. Zabrano je z jamy grobowej i pogrzebano obok.

Plan działań IPN

- Działania, które w tej chwili wykonujemy zaplanowaliśmy do końca lipca i z pewnością nie będzie to etap końcowy. Jak państwo zwrócili uwagę, wyburzane są w tej chwili garaże na całym tym obszarze. Te wszystkie garaże już wkrótce znikną, a my będziemy mieli do przebadania potężny obszar. Zrobimy wszystko, żeby do końca tego roku lub do wiosny następnego cały ten teren został przez nas przebadany. Dopiero wtedy będziemy mogli powiedzieć, że nie ma tutaj więcej szczątków ludzkich. I po to tu jesteśmy. Biorąc pod uwagę jak wielka liczba była ofiar terroru komunistycznego, wiedząc ilu ludzi zostało tutaj straconych i zmarłych, oraz to, że tuż obok były jednostki sowieckie był Smiersz i NKWD/UB wnioskujemy, że obszar na którym się znajdujemy może kryć niezwykle wiele dramatycznych tajemnic. Jesteśmy tu po to, żeby je wszystkie wyjaśnić.

Zapraszamy do zapoznania się z zapisem wideo z dzisiejszego briefingu: <https://fb.watch/6Mkdilzquf/>

BPiI

15.07.2021